

do tłoczenia liter, w drogie kamienie oprawia się książki, a przed drzwiami nagi umiera Chrystus"⁵⁷.

42. List św.Hieronima z roku 374 do Chromacjusza, Jowina i Euzebiusza:

"Teraz gwarzę z waszym listem, pieszczę go, on ze mną rozmawia, tylko on umie po łacinie. Tu bowiem trzeba się albo uczyć barbarzyńskiej, omal nieartykułowanej mowy, albo milczeć. Ilekroć litery pisane znaną ręką przywodzą mi na pamięć wasze najdroższe oblicza, tylekroć zdaje mi się, że ja nie jestem tutaj, albo że wy tu przebywacie. Wierzcie mi, bo miłość prawdę mówi: gdy pisałem ten list, widziałem was. Na was też o to się przede wszystkim żalę, że przy tak wielkich rozdzielających nas przestrzeniach morza i lądów tak mały przysłałście list; chyba że na to zaskrzyżłem, ponieważ - jak piszecie - przedtem do was nie pisałem. Nie sądzę, by zabrakło wam papirusu, gdyż Egipt dostarcza tego towaru. I jeśli nawet jaki Ptolemeusz zamknął morza, to król Attalus przysłał z Pergamu błony skórzane, by brakujący papirus zastąpić skórami. Stąd też nazwa pergaminu, która przekazywana przez potomnych, zachowała się aż po dzień dzisiejszy"⁵⁸.

43. List św.Hieronima z roku 384 do Eustochii:

"Gdy przed bardzo wielu laty wyrzekłem się dla królestwa niebieskiego domu, rodziców, siostry, krewnych i - co trudniejsze - przyzwyczajenia do wybredniejszego pokarmu i na służbę /Bożą/ do Jerozolimy dążyłem, nie mogłem się obejść bez biblioteki, którą sobie w Rzymie z największą gorliwością i trudem założyłem. Przeto, nieszczęsny, mając czytać Tuliusza [=Cycerona/], pościłem. Po częstych nocnych czuwaniach, po łzach, które wydobywały się z głębi serca na wspomnienie dawnych grzechów, brałem do ręki Plauta. Jeśli zaś kiedy, opamiętawszy się, zacząłem czytać Proroków, budziła we mnie odrazę ich mowa niewykwinna i - ponieważ ślepy mi oczami nie widziałem światła - myślałem, że wino to nie oczu, lecz słońca"⁵⁹.

44. List św.Hieronima z roku 374 do Florencjusza:

"Proszę cię także sam i błagam, byś się domagał wypożyczenia do przepisania komentarzy błogosławionego Retycjusza w Augustodunum⁶⁰, w których rozprawia on podniośle o 'Pieśni